

دست به دست برای هویت فرهنگی سیستان و بلوچستان

دست به دست
با پرداختن به
موضوع زنان و
سوزن دوزی در
بلوچستان و
گریزی به زندگی
بزرگانی چون
مهتاب نوروزی
(از مشاهیر
سوزن دوزی
استان و ایرانشهر)
سعی در بازنگری
و ترمیم چهره و
هویت محلی در
محله و در سطح
کلان تر دارد

علت انتخاب محمدعلی
رخشانی صابر برای کارگردانی
این کار چه بود؟

محمدعلی رخشانی صابر خود به واسطه تعلقش به قوم بلوچ از همان ابتدا نسبت به پروژه بسیار دقیق و دغدغه مند بود تا بخشی از هویت در استان و مخصوصاً منطقه بلوچستان را بازشناسی و بازسازی کند؛ و پس از برگزاری چند جلسه با ایشان و ترسیم و تبادل خواسته‌ها، ایشان کارگردانی این کار را پذیرفتند و پروژه رسماً آغاز شد.

هدف گذاری اولیه شما برای

مستند دست به دست چه بود؟

دست به دست با پرداختن به موضوع زنان و سوزن دوزی در بلوچستان و گریزی به زندگی بزرگانی چون مهتاب نوروزی (از مشاهیر سوزن دوزی استان و ایرانشهر) سعی در بازنگری و ترمیم چهره و هویت محلی در محله و در سطح کلان تر دارد؛ که این یعنی «بازنگری و ترمیم چهره هویتی محله اسدآباد ایرانشهر» و «شناسایی مشاهیر» آن از اهداف اولیه ما در پروژه ساخت مستند دست به دست بود.

در خصوص محله اسدآباد ایرانشهر و علت تمرکز شما روی این محله توضیح دهید و اینکه رویکرد و فضای ساخت مستند دست به دست تا چه حد به بازشناسی این محله کمک کرده است؟

محله اسدآباد، یکی از محلات قدیمی و با اصالت ایرانشهر است که البته در دهه‌های اخیر، نسبت به بقیه نقاط این شهر توسعه کمتری یافته است. از همین رو برجسب حاشیه یا محله کم برخوردار، در کنار نام این محله قرار گرفته و هویت اجتماعی آن دچار تغییر،

سال ۱۴۰۱ دومین سال تجربه طرح هویت محلات در حوزه هنری استان بود و حوزه نگاهی جدی به تولید محصولات کیفی در بخش مستند داشت. به همین منظور با دعوت از هنرمندان برجسته، موفق به تولید ۴ مستند هویتی در محلات کم برخوردار شد که به لحاظ کیفی دارای نگاهی نو و چشم اندازی وسیع هستند. ساخت مستند ذیل اهداف طرح هویت محلات یکی از راهبردهای حوزه هنری انقلاب اسلامی است که در این بین سهم استان سیستان و بلوچستان با توجه به بافت فرهنگی

حمیدرضا طباطبایی
خبرنگار

و تاریخی که در محلات حاشیه شهرستان‌های خود دارد، چشمگیر و قابل توجه است و از این جهت حوزه هنری انقلاب اسلامی سیستان و بلوچستان با شناسایی ۶ محله در سطح استان و تمرکز روی هویت بخشی به آنان اقدام به تولید مستند کرده و یکی از این مستندها، «دست به دست» به کارگردانی محمدعلی رخشانی صابر از مستندسازان بومی استان سیستان و بلوچستان است. در خصوص این مستند، گفت‌وگویی با مصطفی سیاسر، رئیس حوزه هنری سیستان و بلوچستان انجام شده است که در ادامه می‌خوانید.

همکارانشان به صورت میدانی دغدغه‌ها و صحبت‌های مردم محله را ثبت و ضبط کرده و از طرفی نیز از طریق ارتباط با اهالی فرهنگ، هنر و رسانه در شهرستان ایرانشهر بویژه دانشگاهیان، جامعه‌شناسان و مردم‌شناسان اطلاعات مفیدی را کسب کردند و سپس به اصطلاح فیلمسازان دست به دوربین شدند؛ همچنین ذکر مجدد این نکته که محمدعلی

به عنوان اسطوره فقید سوزن دوزی استان، اشاره کرد. مهتاب نوروزی یکی از ماهرترین هنرمندان استان و حتی کشور در زمینه هنر صنایع دستی و سوزن دوزی بوده که در جشنواره‌ها و نمایشگاه‌های مختلف ملی و بین‌المللی حضور داشته است. مستند دست به دست در کنار پرداختن به این شخصیت، بخش قابل توجهی از مدت فیلم را به موضوع زنان و هنر سوزن دوزی زنان بلوچ در محله اختصاص داده است و در حالی که هنر منحصر به فرد دست این بانوان را به نمایش می‌گذارد، به مشکلات و دغدغه‌های زن بلوچ در یک محله کمتر توسعه یافته نیز می‌پردازد.

در پژوهش صورت گرفته برای این مستند از چه منابعی استفاده شده است؟

در زمینه پژوهشی این مستند، کارگردان اثر به همراه گروهی از

رخشانی صابر خود از کارگردانان مطرح بلوچ در منطقه است و شناخت خوبی نسبت به بوم دارد، قابل چشم پوشی نیست.

دغدغه‌های مردم محله در ساخت مستند چه تأثیری داشته است؟

مستند دست به دست در ادامه روند خود بیشتر وارد دغدغه‌های عمرانی و اجتماعی مردم شده و در یک سوم پایانی اشارات مستقیم به خواسته‌ها و توقعات مردم نسبت به توسعه و آبادانی این محله دارد و با نگاهی هنرمندانه و ظریف، برای پایان بندی مستند از یک قطعه موسیقی رپ به زبان بلوچی استفاده می‌کند که مضمون و محتوای آن رؤیای پیشرفت است و همزمان با پخش این موسیقی، تصاویری گرافیکی از توسعه یافتن نقاط مختلف محله را می‌بینیم.

نظر پایانی شما در مورد میزان موفقیت این اثر و بازخوردی که در آکران‌های اولیه از مخاطبین گرفته‌اید، چیست؟

در نگاه کلی، می‌توان گفت مستند دست به دست، در راستای هدف بازآفرینی هویت محله اسدآباد، موفق عمل کرده و در کنار پرداختن به کمبودها، ظرفیت‌ها را نیز برجسته کرده است. از طرفی نمایش دغدغه‌ها را با امید و رؤیای آبادی همراه ساخته است و لحن شیرین و فضایی روشن به مخاطب ارائه می‌دهد که باعث تقویت حس علاقه مخاطب نسبت به محله است. یکی دیگر از نقاط قوت مستند، پرداخت درست و بجا به بافت اجتماعی محله و به خصوص جامعه زنان بلوچ است که خود نشان دهنده یکی از جنبه‌های تمدنی و هویتی قوم بلوچ و منطقه بلوچستان است. این پردازش، مسأله مستند را از محله حتی فراتر برده و می‌تواند به کل جامعه بلوچ تعمیم دهد و کاربرد مستند را وسیع تر می‌کند.

